

Program 2015 – 2019

BBL

By og bygdelista

Det er du som er Hamar

Det er ikke hus, veger eller sykehjemsplasser som skaper Hamar. Det er menneskene, vi som bor her. Hamar er deg og nesten 30.000 andre. Med ulike behov, ulike interesser og ulik bakgrunn. Med én ting til felles; vi trives i Hamar.

Det er derfor vi bor her, det er derfor vi har meninger om utviklingen i kommunen og det er derfor vi ønsker at det skal bli enda litt bedre å bo her i morgen enn i dag. Derfor stiller også BBL til valg. Fordi vi bor i Hamar, fordi vi er glade for å bo her og fordi vi har klare meninger om hvordan Hamar skal utvikles videre.

Politikk er som en biltur, man må vite hvor man skal og man må ha hendene på rattet for å komme dit.

Det er Hamar det gjelder

Dette programmet er kartet og vegvalgene BBL prioriterer i de kommende fire årene i Hamar. Vi er et lokalt parti, vi har bare Hamars og innbyggernes interesser å ta hensyn til. Vår viktigste motivasjon er at vi er innbyggere i Hamar, har tro på Hamar og vil gjøre kommunen enda bedre.

I tolv år hadde BBL ordføreren i Hamar. Det var en periode som la grunnlaget for «nye Hamar». Som satte Hamar på kartet. Som ga oss som bor her litt mer selvtillit, litt mer stolthet og enda flere grunner til å leve bo her.

Hamar har det siste tiåret vært gjennom den mest omfattende forandring på 80 år. Resultatet er en annerledes by, som er mer stolt og har mye mer å vise frem og være stolt over. BBL var arkitekten bak disse forandringene. Nå er vi klare til å ta Hamar videre. I dette programmet forteller vi hvor og hvordan.

Vi skal

- gjeninnføre åpenhet, innsyn og medbestemmelse i Hamar-politikken
- få styring på Hamar og kommunens økonomi, uten å heve eiendomsskatten
- utvikle og synliggjøre Hamar som den viktigste byen i Innlandet
- arbeide for et nytt sykehus i Hamar
- gjøre Hamar til et kunnskapssenter

1. Det er bare Hamar som har By- og bygdelista!

De tradisjonelle politiske partiene får stadig færre medlemmer. Likefullt er folk interessert i politikk, særlig lokalt. Mange ønsker å gjøre en politisk innsats, uten å bli fortalt fra et partikontor i Oslo hva de skal mene om lokalpolitiske saker på Hamar. BBL er en fornyelse av lokalpolitisk arbeid. Vi kan snakke fritt med alle politiske miljøer, uavhengig av hvem som har regjeringmakten.

Lokalpolitisk dugnad som virker

BBL er etablert for å utvikle Hamar-samfunnet og regionen rundt. BBL er ikke stedet for rikspolitiske karrierer, men for alle som vil gjøre en lokalpolitisk dugnad. I de 12 årene vi hadde ordfører bidro vi til en nødvendig omforming av Hamar-samfunnet. Dette arbeidet er vi klare for å videreføre.

Hamar-folk er opptatt av lokalsamfunnet, og særdeles engasjert i kulturliv, idrett og annet frivillig arbeid. BBL gir frivilligheten en stemme i lokalpolitikken og en garantist for at kommunen skal oppleves som en medspiller. Det er menneskene som skaper et lokalsamfunn, alle må oppleve at de er viktige for byens utvikling.

En liste med ildsjeler

Lokalpolitikk er i stor grad å finne praktiske og gode løsninger på behov lokalsamfunnet har. I lokalpolitikken betyr personene vel så mye som partier. Vi ønsker å samle flest mulig bak de sakene som tjener Hamars utvikling og innbyggernes beste, både fra politikk, næringsliv og frivillighet.

Det er ikke valgløfter som bringer Hamar framover, men handlingsvilje og evne. Den evnen og viljen har BBL bevist at vi har.

Vi hører på deg!

Folk skal få være med å bestemme, ikke bli bestemt over. Utviklingen det siste tiåret har vært bygget på medvirkning og deltakelse fra innbyggerne. Å få en felles forståelse blant Hamars innbyggere for hvor vi skal, og hva vi vil oppnå, er nøkkelen til å lykkes.

Mulighetens Hamar

Byutviklingen må fortsette. Hovedformålet med byutviklin-

gen har vært å skape økt attraktivitet; flere folk i sentrum, flere som vil bo her og flere arbeidsplasser. Det har også blitt resultatet. Det kan leses på statistikkene og hvordan Hamar blir omtalt utenfor regionen. Det som er gjort er bare grunnmuren, fase 1. Nå må vi knytte oss nærmere til Oslo-regionen og vinne vår del av befolkningsveksten som vil komme der.

Nye Hamar må markedsføres!

Nå er vi ferdige med de største kommunale investeringene i Hamar. Oppgaven nå er å selge byen, gjøre kvalitetene kjent. Til dette trenger vi politikere som kan være fremoverlente, ambisiøse, gode til å kommunisere og handlingssterke. BBL har riktig ordførerkandidat og en lang liste med ildsjeler med de rette kvalifikasjonene.

Vi skal

- selge inn Hamar til Oslo-regionen, næringsliv og tilflyttere
- gi Hamar en tydelig stemme i de store samfunnsdebattene
- jobbe for å endre kommunegrensene og skape en mer slagkraftig Hamarregion

2. BBL garanterer åpenhet

Åpenhet, medvirkning og innsyn har alltid vært den viktigste politiske handlingsregelen for BBL. Vi startet vår ordførerperiode i 1999 med å innby alle innbyggere til «Tusenårsloftet», en idédugnad om Hamars utvikling hvor tusenvis deltok.

Tilgjengelige, åpne og lyttende politikere

Kommunens egen innbyggerundersøkelse fra 2014 viser at folk opplever mindre innsyn, mindre åpenhet og at kommunen er mindre lyttende enn før. Viktige politiske spørsmål avgjøres i lukkede rom, folkemøter gjennomføres med forbud mot spørsmål og kommunestyrerepresentanter trues med politianmeldelse. Dette er stikk i strid med hva BBL står for og kan ikke fortsette.

Vi skal

- fortsatt være lette å få tak i og enkle å snakke med

Den viktigste forutsetningen for at folk skal ha tillit til politikere og kommunen, er at politikken utøves åpent og at

politikere og kommunens ansatte snakker med og lytter til innbyggerne. BBL vil gjeninnføre åpenheten i Hamarpolitikken.

Vi skal

- skape flere arenaer hvor innbyggerne kan si sin mening og påvirke

BBL arbeider for lokalmiljøene

For BBL er det viktig at gode lokalmiljøer i Hamar består og styrkes. Vi har bl.a. behov for en revitalisering av velene for å sikre gode oppvekstvilkår og et sterkt lokaldemokrati.

Vi skal

- ha regelmessige dialogmøter med velene og frivillige organisasjoner, og styrke lokaldemokratiet

Internasjonalt samarbeid

Åpenhet og toleranse er et fundament for å lykkes i alt internasjonalt samarbeide. Hamar ble i 2006 utnevnt til en Internasjonal kommune av Fredskorpset og KS. I Hamar skolene er nå 38 språk representert og Hamar er allerede en flerkulturell kommune.

Vi skal

- støtte arrangementer som synliggjør andre kulturer, f.eks. Internasjonal uke og Stoppested Verden

Integreringsarbeid og internasjonalt engasjement er sentralt for å lykkes med å skape et åpent og tolerant Hamar.

Vi skal

- videreføre og utvikle samarbeidet med våre vennskapsbyer, bl.a. gjennom å videreføre prosjektet for traumatiserte barn i Khan Younis

3. Hamar har alle muligheter, utnytt dem!

Hamar har blitt en flott kommune, og det må utnyttes. De fleste har vel hørt noen si, eller har hørt seg selv si: – Så fint det har blitt på Hamar! Og det er riktig. Hamar har blitt en annen by.

Toget går ikke, det kommer!

BBL mener dobbeltspor til Hamar er det viktigste for byen siden jernbanen kom i 1880. Vi vil sikre at jernbanedebatten blir åpen, inkluderende, nyansert og skape en best mulig felles virkelighetsforståelse i befolkningen.

Hamar kommune må være tydelige i kravene til hvordan jernbanen skal inngå i byutviklingen. Det er ikke Jernbaneverket som skal sette premissene for utviklingen av Hamar, det skal Hamars innbyggere selv gjøre.

Ideelt sett er Hamar best tjent med en stasjon i sentrum, og

en jernbane som ikke går i strandsonen. Alle de foreslåtte traseene gjennom Hamar har åpenbare ulemper, fordeler og utfordringer. H1, H2 og H5 må utredes av Jernbaneverket, slik at Hamars befolkning kan forholde seg til forpliktende og detaljerte planer. Valg av trasé må skje på bakgrunn av innsikt, kunnskap og er samfunnsregnskap som viser hvilken løsning Hamar er best tjent med. BBL vil derfor avvente trasevalget til tilstrekkelig beslutningsgrunnlag er lagt på bordet. Når endelig trasé er valgt, må Jernbaneverket forplikte seg til å ferdigstille løsningen med avbøtende tiltak.

BBL vil uansett trasé ha en jernbane hvor det ikke parkeres godstog og hvor det er to spor inn og ut. Elektrifisering av Rørosbanen bør være en del av oppgraderingen.

Vi skal

- tilrettelegge for utbygging rundt fremtidig stasjonsområde. Tospors jernbane vil gjøre Hamar til et mer attraktivt sted for næringsvirksomhet
- bidra til en kunnskapsbasert reguleringsplan for ny jernbanetrasé gjennom Hamar

Sentrum og sentrumsutvikling

Sentrums funksjon og betydning for byene har endret seg. Hamar kommune har gjort et kjempeløft for sentrum med bl.a. nytt torg og kulturhus. Dette har gitt økt tilstrømming og bruk av sentrum.

Vi skal

- fortsette byutviklingen, først mellom Østre Torg, CC og langs «8-meteren»

For å fylle sentrum med mer liv hele døgnet, er det viktigste å bygge flere boliger der, også boliger som er attraktive for barnefamilier. Sentrum må bli stedet for lettere faghandel, forretninger med særpreg og restaurant/kafeteriaer.

Kommunens viktigste rolle i sentrum er å være planlegger, tilrettelegger og «vaktmester». Kommunen eier det meste av Hamars strandsoner. «8-meter'n» er det området det er viktigst å ta tak i nå.

Vi skal

- gjøre «8-meter'n» til en del av strandpromenaden

Gårdeierne styrer hva som bygges og hva forretningslokaler leies ut til. BBL vil sørge for at kommunen bidrar som planmyndighet med hjelp til prosjektutvikling og sørger for at byen er innbydende, ren og pyntet.

Vi skal

- utvikle handleopplevelsen i sentrum sammen med gårdeiere og butikkkjedere

Næringsliv og høyere utdanning

Den viktigste drivkraften for næringsutvikling er befolk-

ningsøkning. Deretter er tilgang på kompetanse og utvikling av næringsklynger det mest avgjørende.

Sysselsettingsutviklingen i Hamar er den desidert viktigste faktoren for utviklingen i hele Hamar-regionen. Framtidens arbeidsplassutvikling vil først og fremst skje i byer og være basert på høyt utdannet arbeidskraft. Daglig pendler mange tusen inn til Hamar for å arbeide, og dette vil øke.

Det må etableres utdanning som tar utgangspunkt i hva slags næringsliv vi har her. Hamar må også forsterke miljøene rundt bioteknologi og spill, og utvikle det beste miljøet for lærerutdanning i landet.

Vi skal

- arbeide for utdanningstilbud som imøtekommer næringslivets behov, f.eks. administrasjon, økonomi og ledelse
- øke inntaket av lære- og praksisplasser i kommunen og oppfordre næringslivet til det samme

Hamar må spille på lag med næringslivet

Kommunen må samhandle bedre med næringsaktørene i byen. Særlig gjelder dette plansaker, hvor kommunen må være mer forutsigbar, raskere i handling og aktivt understøtte prosjekter.

Kommunen må møte nyetablerere og eksisterende næringsliv med positivitet og handlekraft, ikke problemfokusering og langdryge avklaringer.

Vi skal

- bidra til etablering av flere næringsklynger, og at disse næringene samhandler med Høgskolen i Hedmark
- støtte opp om veksten rundt kulturbasert næringsutvikling med en tydelig satsing på kommunens kulturliv
- bidra til å samordne og om nødvendig slå sammen Hamarregionen utvikling og Vikinglaugets profileringsarbeid

4. Miljø, vi vil skape det grønne Hamar

Hamar er en tett befolket kommune og har alle muligheter til å bli en foregangskommune for bærekraftige transportløsninger, boformer og energibruk. Det arbeidet vil BBL ta fatt på.

Kollektivtrafikk, gang og sykkel vil bli viktigere transportformer og redusere både forurensing og energibruk. Flere vil bo i sentrum og dermed tettere. Jordene rundt Hamar er blant den beste matjorda i landet og må tas vare på, både av hensyn til landskapet og matproduksjonen. Verdens behov for matproduserende arealer vil være økende, og vi kan ikke

5. En kommune for alle

BBL mener gode kommunale tjenester er det som best sikrer velferd til innbyggerne, ikke privatisering. Disse tjenestene skal alle innbyggerne ha lik tilgang til.

Den beste måten å sikre et godt offentlig tilbud på er en kommune som tilpasser seg samfunnsendringene, ser kritisk på egen ressursbruk og evner å prioritere pengene der det er viktigst. En kommune som ikke utvikler og forbedrer seg, eller driver ineffektivt, mister innbyggernes tillit og undergraver sin egen berettigelse.

Flinke og motiverte medarbeidere som får tillit og ansvar er nøkkelen til et godt offentlig tjenestetilbud. Et stort antall ufrivillige deltidsstillinger bidrar ikke til å gi en bedre kvalitet på kommunens tjenester.

Hamars økonomi

Utredningen fra Agenda i februar 2015 viser at Hamar kommunes driftsbudsjettet øker mer enn inntektene. Resultatet er at kommunen for første gang budsjetterer med underskudd. Det er ikke investeringene som er utfordringen, men økte driftskostnader. Kommunen kan ikke bruke mer penger enn den har. Da trengs tydelige politiske mål, dyktige ledere som har fullmakter til å nå målene og ansatte som har kunnskap, tillit og handlingsrom.

Vi skal

- bringe Hamars økonomi under kontroll igjen
- la være å øke eiendomsskatten. Den har nådd taket, og vil bare bli justert for generell prisstigning
- ha bedre styring, klarere mål og mindre «papirflytting» i kommunen
- gjeninnføre økonomiutvalg som et ledd i å få tilbake den økonomiske styringen

Det mangfoldige Hamar

Det er ikke bare naturen som er mangfoldig i Hamar, også kulturelt har Hamar blitt mer spennende, variert og opplevelsesrik. Den største delen av befolkningsveksten til Hamar har skjedd gjennom tilflytting fra utlandet, fra mange ulike land og verdensdeler. Dette er en utfordring, men først og fremst en berikelse for Hamar og regionen.

BBL vil lede an i arbeidet for å få et reelt likestilt Hamar, hvor kjønn, religion, funksjonsevne og etnisk bakgrunn ikke skal være avgjørende for hvordan det går deg i livet. Vi vil sørge for at kommunen arbeider aktivt for inkludering og mangfold.

Arbeid og språk er den viktigste forutsetningen for å bli integrert i et samfunn. BBL vil stille krav om oppmøte til språkopplæring og aktiviteter.

regne med å få vår matforsyning via import i fremtiden.

Vi skal

- bidra til utvikling av gode miljøvennlige boområder
- ha mer kortreist mat og bedre utnyttelse av ressursene våre
- pumpe nytt liv i sykkelprosjektet i Hamar, og få flere til å sykle på jobb og til fritidsaktiviteter
- bygge ut gang- og sykkelvegnettet langs fylkesvegene
- legge til rette for at alle aldersgrupper kan bruke nærområdene for rekreasjon og trivsel

Hamar sentrum og Vang

Sentrum er hjertet i en by. Fungerer ikke sentrum, fungerer ikke byen heller. Sentrum er stedet hvor alle møtes og hvor de fleste arbeidsplasser er. Vi vil skape en bybevissthet hos Hamars innbyggere.

Vi skal

- være pådrivere for gårdeiere som ønsker å skape fleksible boliger i sentrum, også for barnefamilier

Likefullt: Hamar er mer enn en by. Mangfoldet er Hamars viktigste fortrinn, og Vangsbygda løfter kvaliteten ved Hamar. Hamar er by og land, villa og blokk, asfalt og landbruk, bading i Mjøsa og skitur i Vangsåsen.

For å bevare mangfoldet må kommunen også satse ressurser utenfor sentrum, legge til rette for at alle deler av kommunen kan utvikle seg. Og likebehandle innbyggere og frivillighet uavhengig av postadresse.

Det unike med Hamar er korte avstander. Snart reiser vi til Oslo på under en time og til London på tre.

Vi skal

- videreutvikle Hamars kulturlandskap, med spennende attraksjoner og lokale møteplasser, slik som f.eks. Høyvang og ungdomsklubben på Storhamar
- legge til rette for handels- og servicetilbud i bomiljøenes nærområder
- likebehandle idretts- og kulturliv uavhengig av om det drives i Vang eller Hamar
- bygge ut vann, kloakk og bredbånd i regionen. Der det allerede går vann og kloakk, må det bli lettere å få byggetillatelse

Bolig- og levekår

Hamars attraktivitet merkes på raskt stigende boligpriser. Det er bra for dem som har bolig, men negativt for de som står utenfor boligmarkedet og sliter med dårlig økonomi.

Den viktigste faktoren for å holde prisstigningen lav, er at det bygges mer. Noen er avhengig av kommunens velferds-tilbud for å kunne bo, enten i kommunale boliger eller ved å motta bostøtte. Utviklingen i boligmarkedet kan produsere flere fattige og dermed større sosiale forskjeller. Resultatet er sosial ekskludering. Særlig rammer dette barnefamilier og innvandrere.

Vi skal

- prioritere hensyn til unge førstegangsetablerere
- arbeide for bygging og etablering av flere utleieboliger i regi av boligbyggelag og private aktører, gjennom samarbeid med Husbanken
- tilrettelegge for varierte boligtyper og flere «fra leie til eie»-prosjekter

Kommunen må stimulere bofellesskap for eldre. Disse kan bygges av private, som borettslag eller gjennom et direkte samarbeid med kommunen.

Barn og unge

Barn og ungdom er den aller viktigste gruppen å satse på i et samfunn. Denne prioriteringen forebygger sosiale problemer og bygger framtidig kompetanse og kunnskap i befolkningen. En god oppvekst er den viktigste årsaken til at ungdommen flytter tilbake etter endt utdanning.

Vi skal

- senke den økonomiske terskelen for at barn og unge fra familier med lav inntekt skal kunne delta på fritidsaktiviteter
- prioritere tilbudet til barn og unge og slik sikre oss framtidig arbeidskraft og skatteinntekter

Voksnetthet i skoler og barnehager er viktig for oss. BBL vil ha mer mangfold blant lærerne, slik at barn får flere rollemodeller. Vi vil bli den skolen i Hedmark som har likest fordeling av kvinnelige og mannlige ansatte.

Hamarkommune fikk skoleeierprisen i fjor. BBL mener skole og samfunnsliv må henge bedre sammen, slik at elevene opplever at det de gjør på skolen samsvarer med samfunnet de skal arbeide i. Utdanning skal oppleves meningsfullt.

Vi skal

- bli topp 10 i landet på skoler og barnehager
- beholde målsettingen om ca 15 elever pr kontaktlærer
- opprettholde dagens skolestruktur i Hamar
- ha mer mangfold blant ansatte i barnehager og skole, slik at barn får flere rollemodeller

- starte allerede i barnehage og barneskole med tiltak som skal redusere frafallet i videregående
- styrke etter- og videreutdanning for lærere. Det er den viktigste faktoren for kvalitet i skolen

Økt oppmerksomhet på kvalitet i skolen og pedagogisk utdanning gir Hamar en kjempemulighet til å bygge det beste kompetansesenteret for anvendt pedagogikk i landet.

På parti med ungdommen

Det skal være bra å være ung på Hamar. Hvis ikke ungdommen opplever byen som utfordrende, innholdsrik og inkluderende vil de ikke bli boende og heller ikke flytte tilbake når de er i etableringsfasen eller senere.

Vi skal

- sørge for at barn og ungdom opplever å være verdifulle, har tilhørighet og trygghet og mestrer livet
- ha løpende antimobbeprogram i Hamarskolen

Hamar har gode skoler og et bra fritidstilbud til de som er interessert i idrett og kultur. Kommunen har også gode fritidsklubber. Men Hamar mangler likevel møteplasser, særlig gjelder det for sentrum. Nedleggelsen av fritidsklubben på Sea Side medførte at mange ungdommer mistet møtestedet sitt.

Vi skal

- opprette en fritidsklubb/møteplass i sentrum
- bygge ut innsatsen på forebyggende aktivitet i skole og gi ungdom mulighet for fysisk aktivitet uten at formålet er aktiv idrettsdeltakelse.

Aldri har presset på ungdommen vært større for å være «vellykket». Dette skaper dårligere selvbilde, mer mistro og flere psykiske problemer. Den viktigste måten å gjøre noe med dette er flere mestringsarenaer og økt forbyggende innsats fra helsetjenesten.

Vi skal

- forbedre tilgjengeligheten på helsestasjonen for ungdom og etablere en ny ungdomskontakt i Hamar
- gi tolv billetter pr år til idretts- og kulturarrangementer til barn og ungdom fra familier med dårlig økonomi
- gi aktivitetstilbud til ungdom som mottar sosialhjelp og redusere antall unge sosialhjelpsmottakere
- sørge for høy kvalitet i alle Hamars barnehager, for å forebygge psykososiale problemer
- styrke skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom

Helse og omsorg, fremtidsrettede løsninger

Hovedmålsettingen med kommunens helse- og omsorgstilbud skal være å hjelpe folk til å kunne greie seg på egen hånd. Mennesker med behov for pleie og omsorg skal kunne bo hjemme, så lenge de har størst utbytte av det.

Deretter skal kommunen tilby bolig eller institusjonsplass. Sykehjem er bra, men hjemme best, det viser alle undersøkelser.

Vi skal:

- **la mennesker med behov for pleie og omsorg få bo hjemme lengst mulig, og stimulere til fleksible bokollektiver/fellesskap for eldre**

Om ti år får vi langt flere eldre, og relativt færre yrkesaktive i Norge. Vi kan derfor ikke ha antall sykehjemsplasser som eneste mål for hvor godt vi tar vare på våre eldre. Vi må legge til rette for en friskest mulig befolkning og se alle våre innbyggere som en ressurs, også eldre.

Vi skal

- **styrke folkehelsearbeidet, fysioterapi og helsesøsterdekningen i Hamar. Behovet for institusjonsplass henger nøye sammen med hverdagsrehabilitering og fysisk form**
- **arbeide for at kommunen blir ledende på velferdsteknologi**
- **legge vekt på forebyggende helsetiltak og satse på å øke befolkningens kunnskap om og mulighet for å ivareta egen helse**
- **utnytte frivilligheten. Vi vil gi støtte til frivillige organisasjoner som ønsker å starte opp ordninger som kan gi praktisk hjelp til eldre**
- **legge til rette for at pårørende settes i stand til å ta seg av sine nærmeste**

Vi blir flere eldre

Etter 2020 kommer eldrebølgen for fullt til Hamar. Det må planlegges et helt nytt sykehjem/omsorgsenter med stor fleksibilitet i tilbud og utviklingsmuligheter. Kommunen må støtte prosjekter som bofellesskap, eldreboliger og andre løsninger som innbyggere ønsker å gå sammen om. Samarbeid med frivilligheten gir mange muligheter, men det faglige ansvaret må ligge i kommunen.

Vi skal

- **møte Hamars eldrebølge ved å starte planleggingen av et nytt og nyskapende sykehjem/helsehus.**

Bygg sykehus i Hamar

På femtende året diskuteres nå sykehusstrukturen i Innlandet. Problemstillingen er akkurat den samme som for femten år siden; hvor mange sykehus skal vi ha i Innlandet. Ideelt sett er ett stort sykehus det beste for Innlandet, men mens Innlandet bare snakker, tar Oslo over pasientene.

Hamar-regionen har den største befolkningkonsentrasjonen i Innlandet med 90 000 innbyggere. Hamar er også det mest sentrale knutepunktet og det stedet som enklest rekrutterer fagkompetanse. BBLs krav er at erstatningssykehus for Hamar sykehus bygges i eller tett inntil Hamar.

Vi skal

- **sikre fortsatt sykehusdekning i Hamar. Vi vil ha et nytt sykehus**

Psykisk helse

Psykiske lidelser koster samfunnet mellom 60 og 70 milliarder kroner årlig bare i Norge, og stadig flere unge mennesker blir uføre på grunn av psykiske lidelser. Dette er en av de største samfunnsutfordringene, også i Hamar

BBL erkjenner at god psykisk helse ikke skapes i helsevesenet, men i familien, på skole og i barnehagen, blant venner, på arbeidsplassen, gjennom kultur- og idrettsopplevelser. Derfor er forebygging av psykiske lidelser, spesielt blant barn og unge, en av de viktigste oppgavene vi som samfunn, og vi som kommune har.

BBL vil at Hamar skal være en kommune der alle innbyggere skal kunne virkeliggjøre sitt eget potensial, mestre normale utfordringer i livet, arbeide produktivt og fruktbart og bidra til samfunnet rundt seg.

Vi skal

- **etablere psykisk helsetjeneste for barn og unge med psykiske helseproblemer, der det er mulig å få rask hjelp og som prioriterer ut fra faktisk belastning og behov og ikke antatt alvorlighetsgrad**

BBL tar vår tids raskest voksende folkehelseproblem på alvor. Vi skal sørge for at innbyggerne i Hamar får det de trenger for å leve gode, fullverdige liv uten å måtte vente så lenge på hjelp at livet settes på vent. Vi vet at friske og fornøyde mennesker bidrar til samfunnet rundt seg.

Flere av Hamars innbyggere ønsker livssynsnytrale seremonirom. BBL tar dette ønsket på alvor.

Vi skal

- **prioritere helsefremmende tiltak som kommer hele befolkningen til gode**
- **sørge for at de som trenger det blir henvist til spesialisthelsetjenesten uten opphold, og at de som må vente får et tilstrekkelig tilbud fra kommunen i ventetiden**
- **øke det holdningsskapende arbeidet mot bruk av narkotika**

6. Frivillighet, kultur og idrett

Frivilligheten er den viktigste bidragsyter til en meningsfylt fritid for folk, og idretten den største fritidsaktiviteten.

For BBL er det viktig at gode lokalmiljøer i Hamar består og styrkes. Vi har behov for en revitalisering av frivilligheten i nærmiljøene for å bidra til gode oppvekstvilkår og

et sterkt lokaldemokrati.

Vi skal

- arrangere faste kontaktmøter mellom kommunen og frivilligheten
- videreutvikle Frivillighetsdagen

Idrett og folkehelse

Hamar er en kommune med stolte idrettstradisjoner og mange aktive lag og utøvere. Idrett er glede og god folkehelse. Hamar har mange muligheter for den som ønsker å være aktiv med flere haller, lysløyper, skianlegg og tilgang til fri natur. BBL vil legge tilrette at flere skal bruke disse mulighetene.

Idretten samler mange, men kommunens støtte til lagene som har egne anlegg er mye lavere enn til dem som driver på kommunale. Dette må utjevnes. Kommunen må bygge en idrettsmodell som belønner dem som har orden på økonomien, ikke motsatt.

Hamars omgivelser innbyr til lek, idrett og fritid som krever minimum av tilrettelegging. Med enkle nærmiljøanlegg, sikre turstier og skiløyper kan den fysiske aktiviteten blant befolkningen økes betraktelig med svært lave investeringer.

Vi skal

- opparbeide trygge turstier og skiløyper der folk bor, dette er den rimeligste og enkleste måten å få folk i form

Toppidrett gir underholdning og gode fellesskapsopplevelser for innbyggerne i regionen. Det er viktig at toppidretten fremstår som en positiv merkevare, også innenfor organisasjon og økonomi. Snuoperasjonen i Storhamar hockey viser hvor viktig ledelseskultur er for utvikling av toppidretten, og hvor avgjørende lokal talentutvikling er for publikumsoppslutning, omdømme og bærekraft.

Vi skal

- likebehandle støtte til idrettslag, enten de driver på kommunale eller egne anlegg
- bidra til felles kompetansebygging for økonomiansvarlige i idrettslagene
- etablere en årlig pris for idrettslag, foreninger eller andre tiltak som lykkes i å rekruttere nye grupper inn i virksomheten
- videreutvikle Ankerskogen som senter for folkehelse og uorganisert idrett

Kulturopplevelser

Hamar har fått et av landets mest brukte kulturhus, et kraftsenter for både det lokale og regionale kulturlivet, og for det kulturbaserte næringslivet.

BBL vil bidra til at den kommunale kulturskolen videreut-

vikles sammen med Kulturhuset, og tilbyr et bredere spekter av ulike typer kulturundervisning innenfor musikk, dans, drama, kunst, håndverk og mat.

Vi skal

- videreutvikle Kulturhuset til et kraftsenter for både det lokale og regionale kulturlivet og for kulturbasert næringsliv som et moderne «Folkets Hus»!
- videreutvikle den kommunale kulturskolen sammen med Kulturhuset, og tilby et bredere spekter av ulike typer kulturundervisning innenfor musikk, dans, drama, kunst, håndverk og mat

Biblioteket er blitt et viktig møtested for alle, og skal forsterkes som et sted for opplevelser

Byen har på noen år blitt en unik festivalby, men kommunen mangler strategi for å synes på det nasjonale festivalkartet.

Vi skal

- jobbe for at Hamar innen 2020 skal være en av landets fem beste kulturkommuner og ha en festival som markerer seg nasjonalt
- opprettholde og etablere nye kulturelle møteplasser i alle deler av kommunen og støtte opp om lokale krefter
- pusse opp Rolf Jacobsens hus i Skappelsgate

BBL sin historie

- By og bygdelista ble etablert i 1991 som en lokal liste i og for Hamar
- BBL hadde ordføreren i Hamar fra 1999-2011
- Åpenhet, medvirkning og medinnflytelse har alltid vært BBLs varmerke
- BBL lanserte visjonen om Hamar «som det mest attraktive sentrum i Innlandet»
- BBL har vært den viktigste arkitekten bak utviklingen i strandsonen og fornyelsen i sentrum
- BBL mener at befolkningsvekst er den viktigste garantien for framtidige inntekter og velferdstilbud
- BBL mener at tilbudet til barn og unge er det viktigste for å skape nødvendig attraktivitet og befolkningsvekst
- BBL mener at Hamar må knytte seg nærmere til Oslo-regionen fordi utviklingen kommer sørfra